

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda

és
kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova úgy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: esztörtökön és vasárnap.

A választási mozgalom.

Budapest, szept. 24.

Érdekes a különböző politikai és nem politikai pártok választási mozgalmát megfigyelni, amikor is az ember különös sietséget és komikusan ható szorongást konstatalhat nemcsak, hanem tapasztalhatja is: mily kétségbeesetten törik magukat az urak a mandátumok és a választók bizalma után.

A mostani parlament ülésez, fontos törvényjavaslatok felett határoz, a bizottságok az ország legfontosabb ügyei felett tanácskoznak, a kormány fontos javaslatok fekszenek a ház asztalán és a választási akció mégis már egy fél év óta folyamatban van. A kormány ismételtén kijelentette, hogy a ház időelőtti feloszlásának kérdésével nem foglalkozott, hogy a ház kitölti törvényes határidejét, ha az ellenzék a nyugodt és hasznos munkát erőszakos eszközökkel nem akadályozza, és mégis országos körutakat tesznek a képviselő urak és oly mozgalmat indítanak, amelynek — mert korai nagyon — áldatlan következményei lehetnek. Ha a munkálkodó lakosságot 10 hónapon keresztül vissza-

tartják rendes foglalkozásától csak abból az egyszerű okból, mert az egyik vagy a másik képviselő ur, a mandátumáért való tulságos aggodalmában, már most szükségesnek tartja a kedélyeket felizgatni és a harcot megkezdeni: ennek az lesz a következménye, hogy a választók csak megundorodva teljesítik legszentebb kötelességüket és legszentebb jogukat, hogy a leikiismeretlen és hosszú izgatás folytán borzasztó politikai közönybe esnek.

A szabadelvű párt ez irányban mit sem vehet magának szemére. Embereit együtt tartja a liberális eszme körül és csak akkor fogja őket a választási urnához szólítani, ha elérkezett az ideje. A szabadelvű párt a választóknak sem megnehezíteni, sem lehetlenné tenni nem akarja hazafüi kötelességük teljesítését és csak akkor kezd el cselekedni, amikor azt a politikai helyzet okvetlen szükségessé teszi.

Az ellenzéki táborban ellenben kétségbeesett küzdelmet látunk, küzdelmet egy láthatatlan ellenséggel. A függetlenségi párt két pártizánja nem fogja a tulajdon utait keresztezni. Ha

Ugron még úgy kaczerkodik is a néppárttal, a választások alatt azért nem fog rá haragudni Kossuth. És ha még úgy rajong is a liberális politikáért Kossuth, Ugron liberális is lesz, reakciónárius is lesz és minden politikai irány alapján iparkodik szavazatokat szerezni, még a szocziáldemokraczia segélyével is!

A nemzeti párt a leghatalmasabb ellenmondásokat és a legóriásabb értelmetlenséget produkálja választási agitációjában. Horánszky az ország pénzügyi helyzetéről beszélt beszámolójában, az egyházpolitikai törvények revízióját határozottan elítélte és a szabadelvűpárthoz oly hívást intézett, mely fuzióra invitál. A nemzeti követelésekről Horánszky egy szót sem szólt. Azután jött gróf Apponyi Albert az ő legújabb agitáló beszédével. A fuzió gondolata ellen van ő, a nemzeti vitézkötésbe kapaszkodik, melyet évek óta oly igen megkedvelt és egy merész elhatározással a néppárt kabátszárnyára veti magát, megígéri a szabadelvű egyház-törvények revízióját és paktumot köt a nemzetiségekkel. A volt jezsuitanöven-

TÁRCZA.

Két vértanu.

— Tamás András és Sándor László. —

Tamás András alezredes Csikvármegye Csik-Madéfalva községben, mely a Bukow császári tábornok által elkövetett „siculicidium” következtében vértanuság színhelyévé avatott vala, 1784. október 26-án született, Tamás Mátyás és Olti Katalin nevű nemes székely szülőktől.

A Tamás család székely-huszár (lófő) család volt. Tamás A. Csik-Somlyón járt iskolába.

Azután a család által kiállított és tényleges szolgálatban tartott határ-őr katona lett, miután amíg tiszté kineveztetett. Mint tiszt a 11. számú székely-huszár határ-őrezredben szolgált, hol fokozatosan I. osztályú századosá lépett elő, s mint címzetes őrnagy ment nyugállományba.

Tamás Andrást mint nyugdíjast érte az 1848—49-iki szabadságharc. Ekkor ő is honvéd lett alezredesi rendfokozattal. Gál Sándor ezredes személyesen fölkereste őt Csik-Madéfalván és felszólította, hogy Csik-Szeredában a térparancsnokság vezetését vállalja el. Ő előrehaladott kora daczára erre készséggel vállalkozott, s térparancsnokká ki is neveztetett. Kinevezéséről Bem parancs-könyvében szösz szerint ez áll:

„Gál Sándor ezredes ajánlatára Tamás András nyugalmazott őrnagy, — mostani nemzetőri főparancsnok a Székelyföldön, 39 évi szolgálata s most is általa igen czélszerűleg tett hasznos intézkedései megjutalmazásául alezredesnek neveztetik ki f. hó 1-től járó ranggal és illetményvel. — Bem parancs-könyvéből, Segesvár, 1849. márcz. 7.”

Itt és e minőségben teljesített szolgálatot tovább egy félvénel, 1849-ben egy ugynevezett lándzsás csapatot szervezett és azt Sepsi-Szent-Györgyre vezette, hol az ott vitt csatában részt vett.

A fegyverletétel után Udvarhelyen át Csikba hazafelé ment. Utközben a Hargita hegyen Péterfi nevű róm. kath. pap figyelmeztette, hogy nem jó most Csikba mennie, mert a viszonyok ott olyanok, hogy életét veszély fenyegeti. De ő erre azt felelte: nem félek, mert nem követtem el semmit, amiért halállal büntethetőnek. Hazá ment tehát. Rövid idő multán Csik-Szépvizre rándult, hol gyanutlanul vásárolt egy boltban. De itt utól érte szomorú sorsa, mert Gergely István akkori falusbíró, mindenesetre a rémuralom kényszere alatt, vasvillás legényekkel letartóztatta és Csik-Szeredába kísértette s ott az osztrák katonaságnak átadta. Innen több fogoly társával, egyebek között madéfalvi Székely Zsigmond volt ki-

rálybíróval és csikrákosi Csütak Ignácczal, Kolozsvárra szállítottott, hol csiktapolezai Sándor László őrnaggyal egyszerre elíteltetett.

Egészséges, erőteljes ember volt, élhetett volna még 20—25 évig is!

A csikszéki honvéd-egylet, több lelkes kolozsvári polgár hozzájárulásával, a kolozsvári temetőben sírkövet állítottott emlékére 1869-ben. A kő a középső ut baloldalán látható.

Ez emlékkövön ez áll:

Emlékére.

volt os. k. huszár őrnagy, később honvéd alezredes.

CS. MADÉFALVI

TAMÁS ANDRÁSNAK

ki szül. okt. 26. 1784.

Haza iránti szeretetéért mint vértanu kisenvedett

Kolozsvárt, nov. 9. 1849.

Emelve

os.-széki honvéd egylet által.

Több lelkes kolozsvári polgárok hozzájárulásával 1869.

Sándor Lászlóra nézve adatokat közöl Tamás András egykori segédtszjtje Gál Ignác 1848—49. honvéd százados. Ez adatok szerint, valamint a többi összegyűjtött részletek nyomán (Lásd. Tört. Lapok 1895. évf. 170. 185. lap.) kitűnik, hogy Sándor László 16 pálosi oláh gyilkost és gyújtogatót kísért Udvarhelyre.

déktől más egyebet tulajdonkép senki sem várt, de ez a politikai öngyilkossági kísérlet mégis meglepett innen is, túlra is. A grófnak ezért az aberrációjáért csak a választási akciót lehet felelőssé tenni. A bortól neki melegegett és pálinkától lelkesült választókkal és nem választókkal szemben mit sem kockáztatott Apponyi, Magyarország értelmisége azonban érdeme szerint elítélte őt és mint rómaiit proskribálta.

És politikai Don Quixotte csatlósa és fegyverhordozója, Ábrányi Kornél, a nemzeti párti vezérek szövetségében a harmadik, minden irányban ráczáfolt két megelőzőjére. Ő azt akarja, hogy pártja feltétel nélkül fuzionáljon. Ugy tartja, hogy a liberális gondolatot annak minden ellensége ellen védeni kell; hogy a nemzeti párt nemzeti követelményei teljesedésbe mentek, vagy hogy azok teljesedése biztosítva van. Minden erőt egyesíteni kell, hogy pénzügyi és gazdasági téren érthessünk el oly dolgokat, melyek képesek a szabadelvű vívmányokat támogatni és erősíteni. A legalkotmányosabb király, első Ferencz József uralkodása alatt közjogi nehézményekről szó sem lehet és ezért az 1867. kiegyezés minden hívének egy táborban egyesülten kell küzdenie. E kijelentések után azt mondja Ábrányi, hogy ennek daczára az ellenzéken marad, nem azért, mert meggyőződése ellenzéki, hanem mert Apponyi Albert az ellenzéken marad. (Időközben nézete megváltozott és a pártból kilépett. Szerk.)

Ekkora fejtelenséget lehetetlennek tartana az ember. És mégis mindez az

utolsó betűig igaz. És Magyarország választói itélni fognak, és igazuk lesz, ha eltapsák, megsemmisítik, meghaladott állásponttá degradálják az egész nemzeti pártot

(„P. Corr.”)

A béke harcosai.

Európa még mindig fegyverben áll. A kontinens különböző országoi, kicsinyek és nagyok, arra pusztítják életerejük javarészt, hogy tartsanak fenn minél nagyobb hadsereget, gyártsanak minél öldöklőbb puszkákat és emeljenek minél impozánsabb erődítéseket. Az állam a nemzet fiait, alighogy elérték a férfikort, már is kiragadja családjuk köréből s évekre elvonja őket mesterségtől, élethivatástól, hogy gyakoroltassa a fegyverforgatásban és játszon el velük egy kis keserves és költséges katonaságot, mert kell, hogy készen álljanak a nagy ütközetre? Óh nem, a béke fenntartására. Mert a béke szent nevében történik mind ez a töméntelen pazarlása az emberi és gazdasági erőnek; egyedül hogy a béke minden megzavarodásának elejét vegyék, versenyre kelnek a nagyhatalmak, no meg az apróbb souverainek is, hogy a „Si vis pacem, para bellum“ elvnek minél nagyobb hadsereggel hódoljanak.

Mert tényleg a békét akarja mindenki. Hisz a józan emberek belátták már mindennél, hogy a nemzetközi differenciáknak ágyuszóval, meg puskagolyóval való kiegyenlítése sem nem okos, sem nem igazságos eljárás. Nincs ugyan még sehol elég bátorság az általános lefegyverzésre, de azért észrevehető, hogy mindenütt iparkodnak megkímélni a világot a háboru irtózatosságától. Szaporodnak az esetek, hogy két állam közt felmerült vitás kérdés eldöntését többé nem kardelre, hanem választott bíróságra bizzák, s hogy a stratégiák harczterveit egy jogtudós ítélte helyettesíti.

A béke apostolainak eszméi tehát lassanként tért hódítanak. Megszűnt már a gunyo-

lódás azokkal szemben, kik a kardvasat el akarják temetni, már nem illetik szánalmasolylyal emez idealisták „utopisztikus“ tevékenységét.

A nemzetközi békekongresszusban a napokban hetedszer ült össze, s ezuttal Budapestet választotta gyűléseiük helyéül. Tárgyalásait nyomban követte az interparlamentaris konferencia, mely lényegileg ugyanazon célok elérésén fáradozik, mint a békekongresszus. Hisz mind a két tanácskozáson részt vettek ugyszólván ugyanazok a személyek, mind előkelőségei a különböző európai államoknak. Ha a békekongresszus határozatai inkább csak olyan ideális értékű erkölcsi hatással bíznának: az interparlamentaris konferencia már jóval praktikusabb eredménnyel jár. Igaz, hogy ennek a határozatai nem bírnak közvetlen végrehajtó erővel, de azért mégis remélhető, hogy törekvéseit mind a kettő megvalósíthatja.

De sőt, ha nem is sikerülne mindig, még is óriás erkölcsi haszonnal járnak az európai parlamentek oly számos tagjainak az évenkénti összejövetelei, nagyban szolgálják a barátságos viszony születését és fenntartását. Mert a személyes érintkezésben többnyire másképp érintkezik a nemzetek érzülete, mint a sajtó harczias közleményeiben, melyek gyakran tévedésbe ejthetnek a néphangulata felől. A nép nem szereti az internacionális vitákat és sokkal nyugodtabban és józanabban ítél holmi zászlósértések felől, semhogy rögtön készen állna a fegyveres megtorlásra. A különböző nemzetek képviselői, kik néhány napra összejönnek, rendszeren meg is barátkoznak és boldogok, hogy alkalmuk van észrevenni, hogy mind-egyik fél a közelebbi ismeretségnél csak szeretetreméltónak tűnik fel.

A jelenlegi konferencia tárgyalásainak központjában ezuttal is az a kérdés fog állni: hogyan volna lehetséges a nemzetközi viszályokat választott bíróságok által kiegyenlíteni. Azonkívül még fognak tanácskozni az idegenek oltalmának, valamint az

Mikor Sándor László a foglyokat kísérte s amikor az erdőbe ért, a Homoród völgyében lévő Czeken hegy tulsó részén az erdő aljában fölfegyverzett oláh csapatok közeledtek feléjük. A csapat megtámadta a kísérletet azzal szándékkal, hogy a foglyokat kiszabadítsa s a kísérletet leölje.

E támadásra a foglyok is menekülni kezdtek s néhányan már a támadókhoz csatlakoztak. Sándornak egyéb tennivalója nem volt, hogy egy részről feladatát teljesítse, más részről magát és kísérletét a martalócok kezei közül kiszabadítsa, tüzet vezényelt s lelövette őket azzal a szekeressel együtt, aki egy néhányat a foglyok közül szekereére már föl is vett.

A lövésre a lándzsás martalócok gyáván elmenekültek.

E lelövődött pálosi oláhok közönséges rablógyilkosok voltak. Vad kegyetlenségeik sorozatát bajos leune összegyűjtteni. Ez a pálosi 16 oláh követte el azt, hogy a nőket megnyúzták, a síró kisdedeket labdaként a levegőbe dobták s lándzsával fogták ki. Ez emberi érzületéből kivetkőzött csapat egy szekely asszonyt elevenen fölhasított s magzatát kivette . . .

Mindkettőre nézve Urbán ítélete szó szerint a következőket írja:

Ítélet.

Erdélyi, Csikszék, Mádéfalva helységébeni

születésű nyugalmazott Cs. Kir. Czimzetes Őrnagy Tamás András, ki is Vallásra nézve R. Catholikus, és csakugyan Erdélyi Csikszék Tapolca helységbeni születésű Sándor László, ki hasonlólag vallásra nézve R. katholikus, az ellenök végbe vitétt törvényes vizsgálat rendén megvallották még pedig:

Őrnagy Tamás András, hogy ő a pártító sereg szolgálatába lépett, előléptetéseit attól elfogadta és a pártítók érdekében proclamációkat bocsátott és terjesztett legyen, melyek által a csikszéki székelyek halálbüntetés terhe alatt nemcsak az uralkodó elleni ellentállásra szólítottak fel, hanem a Debreczeni gyűlés által idei Április 14-én hozott határozata is tudokra adatott: megvallotta végre azt is, hogy folyó évi Junius havába a Csikszéki nemzeti őrséget rendezte, s azt mint fővezér a cs. kir. sergek ellen csatára vezérelte legyen, mi okon Tamás András felségsértési büntényeiért, nyugpénze elvesztése, őrnagyi hivatalából elmozdítása és minden a közállományi kincstár kártalanítására szolgáló vagyonának elvesztése mellett kötél által, akasztófán leendő kivégzésre ítéltetett.

Sándor László pedig megvallotta, hogy 17 pálosi oláhot, kiket Udvarhelyre való kísérendő, minden alap és ok nélkül agyon lövetett, továbbá bebizonyított, hogy egy

pálosi oláhot, ki akkor történetesen ugyanazon uton szekérral jött, hasonlólag agyon lövetett, — mi okon nevezett Sándor László gyilkosság vétkeért akasztófán kötél általi kivégzésre ítéltetett.

Mely ítélet megerősítettén és kihirdetettén a mai napon két vádlotton végrehajtatott.

Kolozsvártt, october 18-án 1849.

A cs. kir. haditörvényszéktől.

Az ítéletet Tamás András egykori sógora, néhai Sántha István hagyatékából a történelmi muzeum őrzi.

*

Urbán Haynaut igyekezett utánozni az ítélethozatal után. Felvonatta a fellegrába az ágyukat, az egész helyőrséget fegyverbe állította s a polgársághoz proklamációt bocsátott ki, hogy halál fiait mind azok, akik a foglyok kiszabadítását megkísértik.

Ez okozta, hogy a kivégzésen alig volt jelen valaki a városi polgárság köréből.

A kivégzettek utolsó utjára László Márton szentferenczrendi szerzetes kísérte ki. kit közönségesen Marczai bácsinak hívtak s ki 1863-ban halt meg.

Az ítéletet Szabó nevezett, fájdalom, szekely hadbíró fogalmazta és ő olvasta is fel a kivégzés helyén.

*

A kivégzés alkalmával ködös, csuf idő volt.

idegenek kiutasíthatásának nem kevésbé fontos kérdései felől.

A nemzetközi választott bíróságnak eszméje, melyet eddig minden interparlamentaris konferencián következetesen hangoztattak, mindinkább közeledik a megvalósuláshoz. Már komolyan gondolkoznak egy permanens választott bíróságnak a felállításán, mely a kisebb természetű internacionális vitás kérdéseket békésen elintézné. Leginkább alkalmat adott erre egy Venezuela és a brit Guyana közti határkérdés, mely miatt Anglia és az északamerikai Egyesült Államok majd hogy hajba nem kaptak. De végre mindkét állam vezérférfiai belátták, hogy mégis csak ostobaság volna, ha két rokonszomszagos kultúrát egy olyan lapálya miatt viszályba keveredne, melyet esetleg csak fegyveres uton lehetne kiegyenlíteni. És így kezdtek barátkozni a gondolatokkal, hogy az e fajta peres kérdések felől egy nemzetközi bíróság döntsön.

Ha e bíróság létrejönne, előreláthatólag nemcsak a csekélyebb fontosságú, hanem a nagyobb horderejű kérdésekben is folyamodnának ítéletéhez. Hisz alig van kérdés, mely annyira fontos volna, hogy megoldása megérné a háboruszkodásra pazarolt emberi és vagyoni erőket. Nem is e kérdések belső tartalma az, mely elintézésüket annyira megnehezíti, mint inkább az a körülmény, hogy a peres felek közt egyik sem akar engedni, nehogy ezáltal a prestigején csorbát szenvedjen. Ezért maradnak gyakran meddők a diplomáciai tárgyalások, amennyiben egyik fél sem akarja magát legyőzöttnek vallani, nehogy ezt esetleg gyöngesége jeléül magyarázzák. Egy választott bíróság ítélete előtt azonban könnyen meg lehet hajolni, különösen mivel a per tárgya alig állna helyes arányban a reá fordítandó perköltséggel, ha a keresetet egy hadsereggel kellene megindítani.

Az európai parlamentek képviselői, kik a fővárosban tartott konferencián oly annyira tekintélyes számban gyűltek össze, öszinte

rokonszenvet vittek magukkal e houból, mely annyit harcolt Európa bekejeért. Vajha áldást ígérő törekvésük meg is hozná gyümölcsseit.

A Vaskapu megnyitása.

A milennárius ünnepségek legnevezetesebb epizódja most játszódott le egész Európa figyelmes érdeklődése mellett. A porta orientalis megnyitott és ez nemcsak Magyarországnak, hanem az egész földrésznek gazdasági fejlődésében történelmi nevezetességű, korszakalkotó momentum. Ott volt az ünnepély színhelyén a koronás király, a munka és a fejlődés magas védnöke és körülte gyülekeztek az ország egyházi és világi méltóságai, a szerződéses nagyhatalmak képviselői és azok a beszédek, azok az üdvözlő és hódoló nyilatkozatok, amelyek ódalenn az Alduna bércei közt elhangzótták, bizonyára visszhangot keltenek egész Európa szívében.

A Vaskapu megnyitása kulturális jelentőségű esemény, méltó megünneplése a magyar állam ezredéves fennállásának. Nemcsak a Dunát nyitottuk meg, de újabb utat is nyitottunk magunknak Európa szívéhez, újabb bizonyosságát adtuk annak, hogy méltó helyet foglalunk el a nemzetközi államegyetemben.

* * *
Ő Felsége pénteken este 9 órakor utazott el Bécsből a Vaskapu megnyitására Goluchovsky külügyminiszter, Beck vezérkari főnök és két főhadsegéd kíséretében.

Az udvari különvonat csakis Budapesten és Temesváron időzött pár percig, mely helyeken gépváltás volt, és szombaton délután 3 órakor érkezett Orsovára, hol a pályaudvaron József főherceg, br. Bánffy és Bádeni miniszterelnökök, br. Fejérváry és Dániel miniszterek, Jakabffy főispán, br. Waldstätten, Forinyák taborszernagyok, Hoffmann, Nechwalszky, Reichold altábornagyok, továbbá a polgári és katonai kitüntetések nagy tömege várta ő Felségét és Jakabffy Imre Krassó-Szörénymegye főispánja lelkes beszéddel

üdvözölte a királyt, ki a fogadtatást szíves szavakban köszönte meg és azután elhaladott a 8-ik honvédezred 4-ik zászlóaljából Barucza százados vezénylete alatt összeállított diszszázad előtt és átvette a jelentést. Megjegyzendő, hogy ő Felsége érkeztekor a honvédeknek a himnusz t játszott.

A király — oldalán Paar főhadsegéddel — nyitott udvari kocsin hajtattott a városba, hol az erdészeti hatóság épületében 5 órakor kezdetét vette a küldöttségek fogadása, melyek a következő sorrendben járultak ő Felsége színe elé: a közös miniszterek, a tengerészeti osztály főnöke és a közös legfőbb számszék elnöke, a cs. kir. osztrák miniszterek, a m. kir. miniszterek, a cs. és kir. követek és a cs. és kir. konzulok, az osztrák birodalmi tanács két házának elnöksége és küldöttségei, a csanádi egyházmegye róm. kath. papsága, a lugosi egyházmegye gör. kath. papsága, a gör. kel. román, az ev. ref. papság, az ágostai hitvallású evang. egyházkerület és az izraelita kerület küldöttsége, a cs. és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség tisztikara, a törvényhatóságok küldöttségei, Jakabffy főispán vezérlése alatt, a m. kir. államhivatalok és hatóságok, Orsova nagyközség küldöttsége és végül a különböző hajózási vállalatok képviselői.

A fogadtatás után ő Felsége a „Ferencz József“ hajóhoz hajtattott, ahol az éjjelt töltötte.

A várost este fényesen kivilágították, a hatást azonban nagyban rontotta a szakadó eső.

Vasárnap, a megnyitás napján, ő Felsége reggel 6 órakor kelt, 7 órakor csendes misét hallgatott a róm. kath. plébánia templomban és onnan egyenesen a pályaudvarba hajtattott királyi vendégei fogadására, kik közül Sándor szerb király 8 óra 20 perczkor, Károly román király 8 óra 25 perczkor érkezett meg, mindkettő fényes kísérettel és zúgó éljenek között. Ő Felsége a román királyt öleléssel és kétszeri csókkal, a szerb királyt pedig szívesen készorítással üdvözölte.

Mult év halottak napján indult meg az akció a muzeum öre kezdeményezése folytán a kivégzési hely felkutatására és a vértanúk hamvai pihenő helyének megállapítására. Az akció 10 hónapon át szakadatlanul folyt. A kutatást, igénybe véve a hazafias lapok támogatását, a legszélesebb körű nyilvánossággal folytatták.

A még élő és a felhívásokra jelentkezett egykoru szemtanúkat a helyszínre kivitték és ott kihallgatták, a nyilatkozatokat egybevetették. A legutolsó helyszíni szemlét és kihallgatást ez év aug. hó 25-én teljesítették. A nagy kitartással végzett akció eredményre vezetett. Ma már tisztába van hozva a kivégzés helye s a sírhelyek is meg vannak állapítva.

A kolozsvári honvédegyelet m. é. nov. 25. gyűlésén a muzeumőr indítványára felkérte Vincze István tisz. tagját, hogy a kolozsvári kőbányatulajdonos, kőfaragó és építész polgártársak körében a vértanúk eleste helye közelében emlék felállítására áldozatkészségüket és hazafias közreműködésüket kikérje. Ugyancsak több rendbeli kiszállással az emlék felállítására szükséges hely is kiszemeltetett. Ezek folytán áll a honvédegyelet a m. áll. vasutak területén. A felállításra a területet a kolozsvári üzletvezetőség ajánlatára, a nagyméltóságú kereskedeműgyi miniszter ur III—16, 15070 sz. a.

engedte át. A több ezer frt értéket képviselő emléket Smiel Dávid kőbányatulajdonos saját költségén állította. Vasrác kerítéséhez a vasanyagot Remenyik Lajos és fia vaskereskedő cég díjtalanul adományozta. A kerítés elkészítési munkáját Demjén Ágoston, Beczkay Péter, Porsche Ferencz, ifj. Knauer József mű-lakatosok teljesítették. A kerítés festését, ezüst színre bronzirozását Grünwald Mór kolozsvári festő ajánlotta fel. Az emlék körüli, a kerítésen belüli rész cserjékkel való beültetésére és gondozására Walez Lajos, az Erdélyrészi Kertészeti Egyesület igazgatója vállalkozott. Az emlék körüli részre 6 drb., 1 m. puszpáng bokrot ma már néhai Dénes József ur adományozott. A kerítésen kívüli négy szegeletre a m. á. v. kolozsvári üzletvezetőségének főmérnöke, Havas Gyula osztálymérnökségi főnök ültetett 4 hársfát. A vasrác kerítés alatt 50 cm. szélességben aszfalt burkolat öntésére Pollák Samu kolozsvári aszfalt- és cementgyáros ajánlott. Ez alá gránit kő alapzatot koczka kővekből Kovács Albert bányatulajdonos helyezett. Az emlék tehát, a magas minisztérium s több hazafias polgár áldozatkészsége folytán, a kezdeményező kolozsvári orsz. tört. ereklye-muzeum minden anyagi megterhelte, vagy gyűjtés nélkül létesült.

A honvéd vértanu emléket Kolozsvárt időző két század diák a felállítás után nem

sokára (egyik ev. luth. papjelölt, a másik pedig tanárjelölt) megrongálta. Felmásztak a talapzatra és az egyenként több métermázsa súlyú kőgömböket vastag kődarabokkal addig ütötték, míg a kőcsapok eltörték s aztán lehengerítették a gömböket a völgybe.

A rongálás ügye a kir. törvényszéknél tárgyalás alatt áll. A rongálást helyre állította Smiel Dávid, az emlék felállítója. Az emlékre ez a fölírat tervezetlik:

HONVÉD VÉRTANUK EMLÉKE.

A HAZÁÉRT
ÉS A NEMZET JOGAIÉRT
1849. OKTÓBER 18-ÁN
A BITÓFÁN VÉRTANUHÁLÁLT
SZENVEDETT
TAMÁS ANDRÁS ALEZREDES
Sz. CSIKMÁDÉFALVÁN 1784. X. 16.,
SÁNDOR LÁSZLÓ ÖRNAGY
AZ I. SZÉKELY EZRED I. ZÁSZLÓALJÁBAN
Sz. CSIK-TAPLÓCZÁN 1796.

E vértanu-emlék a közönségnek általános kegyelettárgya. Pünkösöd másod napján május 25-én a kolozsvári szintársulat több tagja oda kivonult a kegyelet adóját leróni. Őriási közönség csatlakozott a kivonulókhoz. Május 28-án pedig a torna-vivodában diszelőadást rendezett ennek javára a Makóczy Bánfalvi társulata, ami 54 frt 05 krt jövedelmezett a szobor fenntartására.

(A „Tört. L.“ adatai nyomán).

A magas vendégek a pályaháztól, a 8. honvéd és 83. gyalogezred által alakított sorfal között a hajóhidhoz hajtottak és pedig az első kocsiiban Ferencz József király Károly királyljal, a másodikban József főherceg Sándor királyljal és így tovább a kíséret, a hajóhidról pedig a „Ferencz József“ hajóra szálltak és a „Vaskapu“ vezetése alatt, mely kalauzhajóul szolgált, megindulva, pont 10 órakor érkeztek a csatorna bejáratához, hol Desseffy püspök latin nyelven kérte Isten áldását a műre.

Midőn az „I. Ferencz József“ hajó a virág-girlandokkal körülfont hajókötelet, amelyet a csatorna bemenete előtt kifeszítettek, a mindkét parton elhelyezett útegek folytonos ágyudörgése közt szétszakítá, ő felsége francia nyelven a következőket mondotta:

„Ebben az ünnepélyes pillanatban, melyben egybegyűltünk, hogy nagy közhasznu művet ünnepeljünk, szerencsésnek érzem magam, hogy üdvözölhetem ama két barátságos állam uralkodóját, melyeknek a Duna vize által mosott partjai közelségük által érdekeink közösségét jelképezik. A Berlinben egyesült európai hatalmak által Ausztria-Magyarországra bizott munkálatok befejeztettek. A szabad hajózást gátló utolsó akadályokat e nagy folyóban eltávolították. Büszkén arra a föladatra, amely reánk hármlott, az új utat megnyitottnak nyilvánítom, és abban a meggyőződésben, hogy hatalmas és áldásos lendületet fog adni a nemzetközi viszonyok ép oly békés, mint eredményes fejlődésének, népeink boldogságára és jólétére őritem poharamat.“

A három uralkodó ezután koczintott a magyar kormány által e célra felállított serlegekkel, melyeket Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter pezsgővel megtöltve, az uralkodóknak átnyújtott. A koczintás után Dániel miniszter királyunkat magyar nyelven, a másik két uralkodót pedig német nyelven arra kérte, hogy a serlegeket az ünnepélyes aktus emlékére elfogadni kegyeskedjenek. Az uralkodók szívélyes szavakkal elfogadták a serlegeket, amire a beszentelési aktus véget ért.

Visszamenet a királyhajón és a többi hajókon reggelit szolgáltak föl. A felségeket mindenütt viharos ovációkban részesítették, melyeknek ugy szívélyessége, mint politikai fontossága nem tagadható. 3 órakor az uralkodók kíséretükkel és a méltóságokkal Herkulesfürdőbe utaztak. Az udvari vonatot a többi vonatok követték, melyeken az udvari ebédhez meghívottak utaztak, mely este 6 órakor vette kezdetét a fürdő gyógytermében. Este a fürdő fényesen ki volt világítva.

Színház.

Szombaton Deák né V. Gizella jutalomjátéka telt házat csinált. Egy régi jó, fülbemásmó zenével telített operette került színpadra: „A kékszakállu herceg“, Offenbachtól. Színre került pedig igen jó előadásban és fényesen mondható kiállításban. Az operette hemzseg a jó alakoktól és azok egytől-egyig megfelelő személyesítőre találtak, azonkívül a tagok kedvvel is játszottak.

A jutalmazott, kit megjelenésekor sűrű

taps és tisztelői részéről egy szép virágcsokor, meg egy izléses virágkosár fogadott, Boulute szerepét játszotta és pedig szépen és kedvesen, amint hogy énekszámait is szépen adta elő. Pompásan festett az első felvonás kosztümjében mint paraszt lány s nem kevésbé volt szép később mint hercegné s mindvégig igen jól eltalálta szerepének alaphangját és a telt ház nem is fukarkodott meg-megújuló tetszésnyilatkozataival elhalmozni kedvenczét.

Igen jó volt Szabó, ugy játékban, mint énekben, a kékszakállu mord és mégis léha szerepében.

Pompásan alakítottak Deák Péter, mint Bobesch király; Balogh István, mint miniszter; Árkosi, mint Popotani; szemrevaló, fess hercegecske volt Sipos Gizella; csinosan játszott és énekelt Árkosiné az elveszett s megint előkeresett hercegnőcske szerepében.

Az összevágó előadásnak az is előnyére vált, hogy a zenekíséretet ez alkalommal egyedül a karmester szolgáltatta.

Vasárnap Katona „Bánk-Bán“-ja ment. Az előadás megérdemli, hogy kissé bővebben foglalkozzunk vele, mert a darab erős próbakő és az előadó személyzet feladatát olyan sikeresen oldotta meg, hogy alig hisszük, hogy kisebb vidéki társulat ilyen elfogadható Bánk-bán előadást nyújthasson közönségének. Elég sajnálatos, hogy Nagy-Enyed intelligenciája oly kevés érdeklődést tanusított az örökbecsű mű előadása iránt, mert már azon törekvés is elismerést érdemel, hogy az igazgató, felülemelkedve a vidéki társulatok sablonszerű repertoírján, magasabb művelzetet is igyekszik nyújtani közönségének.

Bánk-bánt Gyárfás Ödön személyesítette. Meglátszott játékán, hogy az ambiciozus színész gondosan tanulmányozta nehéz szerepét és ha nem is éppen mindenütt találta el a kellő hangot, igen élvezhető előadást nyújtott, mi annál nagyobb dicséretére válik, mert tulajdonképpen szerepkörén túl mozgott.

Igen jó volt Németh János Petur bán fárasztó szerepében; hiven állította elénk az elkeseredett, mindenre kész hazafit.

Minden ízében kitűnően alakította Biberrachot Balogh István; szerepét a legapróbb részletekig kidolgozta, művész volt minden mozdulatában, hanghordozásában, arczjátékában; igazi tökéletes alakítást ő nyújtott és Deák Péter Tiborc szerepében, ki gyönyörűen megírt és remekül előadott sirámaival csaknem könyekig hatotta meg a siri csendben figyelő közönséget, mely sűrű tapsokkal jutalmazta a szereplőket.

Jó alak volt Árkosi Vilmos az agg Mikhál bán töprengő szerepében s türethetően játszotta meg Árkosiné Melinda, Nagy Vilma Gertrudis szerepét.

Ismételjük, hogy az előadás magas színvonalon állott és dicséretére válik a társulatnak.

A darabszülte sok szomorúság közepette gondoskodva volt egy kis vigságról is, amennyiben a festői magyar ruhába öltözött igazgatóné, D. Vlad Gizella, népdalokat énekelt és pedig az enyedi társadalom egyik kedvelt és előkelő tagjától, Felsszeghy Sándortól.

A fülbemásmó, csinos dalok, melyeket emelt a kitűnő előadás is, nagy hatást keltettek és a viharos tetszésnyilatkozatok nem szüntek meg addig, míg a jelenvolt szerző ma-

gát meg nem mutatta a közönségnek. Deákné az udvarias szerzőtől gyönyörű nemzetiszín szalagos virágcsokrot kapott, mit nemcsak szíves vállalkozásáért, hanem szép énekéért is megérdemelt.

A hétfőn begyűlt kis számu közönség kitűnően mulatott „A vigéczek“, Kövesi Albert jóízű életképenek mókáin, ámbár az előadásnak hátrányára szolgált az általános szerep-nemtudás. Ma láttuk először nagyobb szerepben Kovácsics Margitot, ki egy bakfis leánya szerepében kedves jelenség volt. Zoltán Olga igen csinosan énekelte dalait, közöttük olaszul a híres „Jambo“-t.

Kedden Gyárfás Ödön, a társulat ambiciozus fiatal tagjának jutalmára igen jó előadásban került színpadra „Bernardo Montilla“, Echegaray kitűnő drámája. — A jelenlegi saions pedig szerdán „Blitzweiss Kóbi“, Feld Mátyás fővárosi életképe fejezte be, mely Deák Péter jutalmára ment, ki a czimszerepet játszotta kitűnően, folytonos derűtségben tartva a közönséget; hiv segítő társai voltak a többi szereplők is, kik között láttuk a társulat színe-javát majdnem teljes számban.

Ezzel bucsut veszünk Deák Pétertől és társulatától, bucsut, de csakis a reménybeli viszontlátásra s reméljük azt is, hogy egy újabb játék-cyclus több anyagi haszonnal fog járni, mint a mostani, mely erkölcsi sikerben bővölködött, de az anyagiakban kevésbé, pedig a válogatott műsor, összevágó előadások, egészben véve jó — sőt részben kitűnő — szereplők sokkal nagyobb pártolást érdemeltek volna. Na de hát nem lesz mindig millenniumi év, több lesz a pénz! Tehát a viszontlátásra!

A társulat directe Lőcsére távozik.

Vegyes hírek.

— **Ő Felsége a király** október 1-én virradóra utazik át vármegyénk területén Balázsfalván és Gyulafehérváron át Romániában tett látogatása után. A Bukarestben és Sinainában tett látogatás, a Vaskapu megnyitásának ünnepségei után, rendkívül jó hatást tett a románoknál, kik lelkesedéssel üdvözölték Ő Felségét. Remélhetőleg kiváló jó befolyással lesz az uralkodók szívélyes érzelme mindkét ország lakosságára is, s különösen mi várhatjuk el, hogy a tuzók izgatásai nem fognak egyhamar ismétlődni. Felséges királyunk bölcsességének befolyása a legüdvösebb eredményeket szüli bel- és külföldön egyaránt hazánk népeinek jólétére.

— **Hymen.** Vincze Dániel Bethlen-főiskolai tanár és neje született Dimbovics Karola kedves, szép leánya Zelmira Gencsy Arnold m. kir. esendőr-hadnagygyal tolyó évi október 5-én tartja meg esküvőjét. Szívvel gratulálunk!

— **Hymen.** E hó 19-én fogadott örök hűséget egymásnak Finna Aladár maroskoppándi birtokos és Meleg Ilona, Meleg Zsigmond csekelaki gazdatiszt leánya, Csekelakán, hol a polgári házasságkötés után Pap István kocsárdi ev. ref. lelkész egyházzilag is megáldotta a szép frigyét. Mint násznagyok br. Kemény Géza és Szilgethy János honvéd-százados szerepeltek. A szertartásokat fényes ebéd követte a menyasszony szülői házában. Részünkről is állandó boldogságot kívánunk a fiatal párnak.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Szilágyi Géza marosújvári lakost a marosújvári

m. kir. főbányahivatalhoz ideiglenes minőségben segély-díjas számgyakornokká nevezte ki.

— **A nagyenyedi két kaszinó egyesülése** szombaton vált testté. E napon történt meg ugyanis az összeköltözés és pedig a mindkét részről felkért intézők buzgalma folytán oly ügyesen, hogy este az új helyiségben már mozgalmas élet uralkodott, vígan perdültek a golyók a billiárd asztalokon; folyt a tarokk, kalabér és a szolid „parázs”, látogatott volt az egyesülés folytán egyelőre dupla lapokkal ellátott olvasó terem. Általános az elégedettség a rég ohajtott egyesülés felett (mire méltán büszkék lehetnek annak tulajdonképeni megteremtői, Zeyk Dániel főispán és dr. Farnos Árpád), s általános a nézet, hogy az új helyiség tágas, szellős, világos négy terme kitűnően megfelel a kívánalmaknak. Az obligát kaszinói órák végeztével, minden hivatalos jelleg mellőzésével, ugyszólván rögtönözve, mintegy 40 fag gyűlt egybe „összeszokni” a nemzeti szálloda egy külön szobájában, hol kitűnő varga-tokány, kevésbé jó bor és kedélyes tósztok mellett az éjfél órákig „ismerkedtek”. Hosszu és vig életet az új egyesületnek!

— **Unitárius istentisztelet.** Október 4-én d. e. 11 órakor, a helybeli új leányiskola egyik nagyobb termében, unitárius istentisztelet, s kapcsolatosan őszi hálaáldozat tartatik urvacsora-osztással. Az alkalmi imákat és szónoklatokat Siménfalvi György fegyintézeti lelkész tartja.

— **Az alsófehérmegyei orvosgyógyszerész-egylet** tagjait az október hó 4-én délután 3 órakor a városház nagytermében tartandó közgyűlésre tisztelettel egybehívom. Nagy-Enyed, 1896. szeptember 29-én. Dr. Magyar Károly elnök.

— **Állatjárványok.** Csicsó-Holdvilág községben a sertések között az orbáncz megszűnt. A sertésvész Kozslárd községben megszűnt, ellenben Csüged községben föllépett.

— **Megszűnt sertésvész.** Sárd és Oláh-Dálya községben a sertésvész megszűnt és az említett községek sertései a zár alól feloldattak.

— **Vizsgálat Balázsfalván.** A mult 1894/95-ik tanév végén a 8. osztályt végzett tanulók szokás szerint az Univers vendéglőben bucsu-estélyt tartottak; Csató Aurél joghallgató, néhai Csató Lajos ügyvéd egyik reményteljes fia, s a tanulók közül is többen, a magyar nemzet és Magyarország ellen izgatató felkötéseket mondtak; az estélyen Precup Gábor gimnáziumi tanár is jelen volt, s mivel a tanuló ifjuságot helyes irányba nem terelte, ezen mulasztásért a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezett tanár ellen a fegyelmi eljárást elrendelte s miniszteri biztosul Csiky László gyulafehérvári kir. ügyészt küldötte ki, aki f. hó 25-ike óta Balázsfalván van s a vizsgálat erélyesen foly, eddig több tanu lett kihallgatva.

— **Az országos kiállítás** megtekintésére a balázsfalvi járásból szeptember hó 28-án négy körjegyző vezetése alatt 62 személyből álló csoport utazott fel. Bár menél többen követnék, mert ugy a gazdákra, mint a szórakozókra nézve a kiállítás, a külföldiek egyhangu elismerése szerint is, ritka érdekes és tanulságos.

— **Figyelmeztetés** gazdáinknak s a közgazdasági állapotunk iránt érdeklődő közönségünknek. A földmiveléstudó miniszter

ő nagyméltósága folyó évi október hó végéig megnyújtotta az előfizetési határidőt azon körülbelül 840 folio ivnyi és 5 erős vászon kötésű műre, melyben az 1895. évi VIII. t. cikk alapján végrehajtott nagy mezőgazdasági statisztikai felvétel tanulságos eredményei vannak szakszerűleg összeállítva. Ezen nagyfontosságú munkának rendkívül kedvezményes előfizetési ára 10 forintban van megállapítva, holott az előfizetési idő után a bolti ár 40 ft lesz.

— **Kegeylet.** A kolozsvári országos történelmi ereklye-muzeum f. évi október hó 17-én tartja millenniumi évi ünnepi közgyűlést, melyet másnapon a kolozsvári honvéd vértanu emlék felszentelése követ. A meghívók már szétküldtek és az érdeklődőket tudatjuk, hogy vidékről az emlék felszentelésén részt venni szándékozók részvételüket október hó 10-ig bezárólag a „Történelmi muzeumnál Kolozsvárt” jelentsek be. A közgyűlés és emlék-felszentelés részleteiről a Kolozsvárt megjelenő „Történelmi Lapok” fog tájékoztatni. Ugyancsak a „Történelmi Lapok” nyomán közöljük mai számunk tárczarovatában a felszentelendő honvéd-emlékre s kapcsolatosan a két vértanura, Tamás Andrássra és Sándor Lászlóra vonatkozó adatokat.

— **Az átalakított Pokol.** Három hónapi nagy munka után a Pokol-körképén végzett nagy átalakítások, melyeket Federico Ballester a kiváló orosz művész végzett hat előkelő festő-társával, elkészültek. Csaknem egészen átdolgozták a körképet, mely most minden rémek szépségével, megdöbbentő igazságával teljes hatást tesz. Az egyes és most már számokkal ellátott óriási csoportok a plasztika minden csodáját demonstrálják. Az új háttérrel mértföldekre esik a szem tekintete, beláthatatlan víztömeget, tüzet, tovaszálló lelkeket és az alakok százezreit tüntetve föl. Teljességgel új berendezésű a Pokol hangulatszerű, néhol sötétebb, helyenként káprázatos fényű világítása, melyet Lejarte párisi elektrotechnikus rendezett be és szerelt föl ugyanolyan minőségű izzólámpákkal, amilyenek a párisi nagy operában vannak használatban. Mindent egybevetve, az átalakított Pokol beláthatatlan távolságu háttérével, a csoportok új kidolgozásával, elrendezésével és újonnan installált világítással teljessé teszik most ennek a körképnek minden szenzációját.

Meteorologiai jelentés szept. 27-től szept. 30-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700	Hő	Szél iránya és erő- sége	Bor- lat	Csapadék	Hő max.	Hő min.
27	7	52.8	+12.0	S ₂	10	—		
	2	54.6	+19.6	—	1 ● 2.2	+20.1	+12.0	
	9	57.8	+15.0	—	10 ● 1.1			
28	7	58.8	+13.9	—	7	—		
	2	60.0	+19.0	—	9 ● 1.2	+19.5	+13.0	
	9	64.9	+13.5	—	10 ● 3.0			
29	7	65.1	+13.4	—	10 ● 2.9			
	2	65.1	+18.6	—	9	—	+18.8	+13.4
	9	66.8	+15.2	NW ₁	8	—		
30	7	66.8	+15.0	NW ₂	10	—		
	2							
	9							

Kilátás: Derült, száraz idő.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C°. fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, Δ = dara.

Irodalom.

— **Előkelő folyóirat.** Az általános képviselői választások előestéjén, midőn a magyar nemzet lázas éberséggel követi a politikai élet hullámveréseit, s midőn a párt-harcok elkeseredettsége a kormány és ellenzéki sajtó mérsékeltebb organumait is idegesekké és elfogultakká teszi: fokozott érdeklődést kell hogy keltsen a Székely-Sámuel szerkesztésében megjelenő „Politikai Hetiszemle”, amely lap tárgyilagos és független magatartásával rövid három évi fennállása alatt irányadó polgári köreink elsőrendű organumává felküzdötte magát.

Közgazdasági, társadalmi és művészeti rovata e lapnak a magyar társadalom elitejének igényeit szolgálja, amiért is klubokon, kaszinóknak, olvasókörökben és nagyobb kávéházakban különös kedveltségnek örvend.

A „Politikai Hetiszemle”, az országnak ez az egyetlen komoly irányu hetilapja, azonkívül fényes kiállítás, gazdag és változatos tartalom, etikai és szellemi színvonal tekintetében valósággal vetekedik a külföld legjobb heti revue-ivel.

A nagy körültekintéssel, sok izléssel és meglepő szakértelemmel szerkesztett Hetiszemle ezért teljes készséggel felhívjuk a művelt és előkelő olvasóközönség becses figyelmét. A „Politikai Hetiszemle” előfizetési ára felévre 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal VIII. ker. Kerepesi-ut 17.

— **„A tisztesség nevében.”** Mindig érdekes irodalmi esemény számba megy, ha Kóbor Tamás, ez a ragyogó tollú író, aki méltán kedvence a közönségnek, új alkot. Kétszeresen érdekes a mű, melyet Kóbor Tamás most fejezett be. Regényt írt, az újabbkori Budapestnek egy darab erkölcs-történetét, melynek címe: „A tisztesség nevében.” Az a mélység, az a vonzó hang, az az éles megfigyelés, az az érdekes meseszöveg jellemzik a kitűnő író új alkotását, amely oly élvezetese teszi minden munkáját. Kóbor Tamás a jelesen szerkesztett Magyar Ujság-ban fog megjelenni már a legközelebbi időben, amennyiben a Magyar Ujság már október elsején megkezdji a szenzációs új regény közlését. A Magyar Ujság ezzel ismét oly élvezetet nyújt olvasóinak, hogy nagyon is érthető, és természetes, ha ez a tartalmas és élénk fővárosi napilap, mely mindenből a legjobbat nyújtja, egyre nagyobb tért hódít a magyar közönség körében, olyanynira, hogy immár egyike a legolvasottabb napilapoknak. Kóbor Tamás egyébként belső tagja a Magyar Ujság szerkesztőségének, mely nem egy igen kiváló munkatársal dicsekedhetik. A Magyar Ujság azt a nagy kedvezményt nyújtja előfizetőinek, hogy mindegyikük teljesen díjtalanul kapja meg a Magyar Ujság könyvtárának kiadványait: havonként egy kötet regényt, úgy, hogy az, aki a Magyar Ujság-ra előfizet, a mellett, hogy egy pompás, mindig friss lapot kap, egy év alatt egész kis könyvtára tesz szert. Nagy kedvezményei mellett a Magyar Ujság, melynek főszerkesztője Fenyvessy Ferencz dr. orsz. képviselő, olcsóbb, mint bármely fővárosi lap, mert előfizetési ára egy évre 12 ft, felévre 6 ft, negyedévre 3 ft, egy hónapra 1 ft. Egyes száma 4 kr., a vidéken 5 kr. A Magyar Ujság kiadóhivatala (Budapest, IV., Vármegeház-utca 15.) bárkinek készséggel küld nyolcz napig mutatványszámot.

— „Kossuth Hirlapja“ czimvel f. év október hó 4-én Budapesten új képes politikai hetilap indult meg Hentaller Lajos szerkesztésében.

A lap a függetlenségi és 48-as párt elveit fogja fenntartani és hirdetni. Előfizetési ára egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt, kiadóhivatala pedig VIII. József-körút 47. szám.

— „Ninon dalai“ czim alatt ad ki egy kötetnyi költeményt október közepe táján Budapesten Szentessy Géza. A mű ára 1 frt és szerző címére (Budapest VIII. Baross-utca 6. sz.) küldendő.

Ime, egy csinos apróság a dalokból:

Ne higj a nőnek, hogy ha rád nevet,
Vagy esküvel fogadja, hogy szeret.
Ne higj a nőnek, hogy ha könyet ejt,
Ki gyorsan sír, az gyorsan is felejt.

De éjjel édes álmai között
Lesd el a szót, mi ajkára szökött.
A rejtve rejtett titkok nyitja az,
Mert az asszony csak álmában igaz.

Közgazdaság.

Néhány szó a tinónevelésről.

(Vége.)

Minden tenyésztőnek más meg más vezérelvei vannak, a melyek a helyi körülmények befolyásai alatt állanak, miért is nagyon bajos dolog volna irott, sablonszerű feladatokat követni a tenyésztés és felnevelésnél.

Végeredményében tekintve a dolgot, annyit határozottan mondhatunk, hogy a tinónevelés alapját a jó takarmányozás és ezzel párosult gondozás képezi.

Egy éves koráig az állat, ha jó legelőn jár, alig kíván ennél jobb tartást, mivel a jó legelőn tenyésző fűnek proteinben oly gazdagok, hogy jó (erős) testet építhet az állat, a mely két-három éves korában szép kifejltséget fog felmutatni.

Annak illusztrálására, hogy a különféle fűnemekből az állatok által a proteinből mennyi emészthetik meg, álljon itt a következő kísérlet, a mely dr. Wolf Emil által lett megjelölve: (a kísérlet kérdőközzel tette.)

	Szerves anyag.	Nyers prot.	Kísérletek száma.
Legelőn való 3 fűnemből.	76.5	74.7	(6.)
Réti sarjuból	64.3	62.1	(30.)
Zöld here	63.0	69.13	(2.)
Réti széna 38 nemből	61.6	61.1	(104.)
Herszéna 6 nemből	61.1	61.1	(12.)
Luczerna igen jó min.	59.5	73.9	(28.)
Luczerna virágzaskor	55.9	69.8	(4.)

Világosan látható eme kimutatásból, hogy a protein mily könnyen emészthető a legelőt alkotó fűnemekben, tehát vagyis olyanokban, a melyek a legeltetési időtartam alatt a fejlődő szarvasmarhára — növekedési tekintetben — igen lényeges befolyással vannak. Természetesen a téli időszak, illetve téli takarmányozás ideje alatt fordítsunk gondot arra, hogy a tinógulya fedett helyen — legalább is felszer alatt — teljesen és mentől kevesebb szalmát megpolyvát élvezzen, mivel azon vezérel, hogy „jó, kiadó takarmány: jó, erős tinó“, alap-igazságnak marad mindig és mindenütt, az bizonyos.

A gazdasági használatra szánt tinót (tulok) 4—5 éves kora előtt járomba fogni nem szabad. Az izmok erőssége és fejlettsége csak ezen idő multával fejtheti ki tevékenységét (értem hazai magyar szarvasmarha fajtánknál), a mely ha korábban ösztönöztetik munkára, azon esetben az erőmegfeszítés által veszíteni fog a fejlődésben,

nemkülönben az értékeben. Megjegyzem még azt, hogy a négy éves koránál hamarabb járomba fogott tinót, bármilyen jó takarmányozásban is részesítsük később, szép czimeres ökör sohasem fog válni belőle. Pár rövid sorban még a tinók gondozásáról szólnok. Ugyanis a tinók gondozása és ápolása fontos szerepet játszik ezeknek felnevelésénél. Bármilyen jó és táplus takarmányozási rendszert követünk is, ha kellő ápolás és gondozásban nem részesítjük azt, akkor csak félünk, hiányos utánlátást teljesítettünk.

A jó takarmányozás mellett kiválóan ügyeljünk az itatásra, mivel a legelőn felnőtt szilaj tinót a béresek nem igen szeretik megitatni rendszeren, nem lévén annak kivezetése a béresre nézve kellemes dolog. Hasonlóképpen ügyeljünk fel naponként — korá reggel — a tinóknak takarítását is. Igen lényeges dolog ez; a jól, rendszeren takarított állat a takarmányt jobban értékesebb, szebb fejlődést mutat, tehát nagyobb értéket is képvisel egyúttal.

Valamint a gazdaság minden ágában rend és pontosság gyakorlata mellett tapasztalhatunk előrehaladást, éppen úgy van ez állattenyésztésünkkel is. A helyes és a gyakorlat által elfogadott elveknek időszertű alkalmazása, valamint a folytonos és éber kintartás és türelem szabják meg a helyes irányt, a melyet az okszerű állattenyésztés minden ágánál, úgy a tinók felnevelésével is betartani és követni kell.

A haladni vágyó, praktikus gazda elkövet mindent arra nézve, hogy fáradsága eredményét, a lehető legmagasabb üzleti hasznót — saját boldogsága érdekében — elérje; hiszen, végeredményében tekintve a dolgot, a reális gazdának más célja nem is lehet. . . .

Sz. V.

Piaczi árak.

Nagyenyed, 1896. szeptember 27.

Buza legjobb	1	véka	1.05
„ közészerű	„	„	— 90
Kétszeres legjobb	„	„	— 80
„ közészerű	„	„	— 70
Rozs legjobb	„	„	— 70
„ közészerű	„	„	— 65
Zab legjobb	„	„	— 40
„ közészerű	„	„	— 35
Kukorica (tengeri)	1	véka	— 80
Burgonya	„	„	— 35
Széna legjobb	egy szekér	„	5.—
Szalma legjobb	„	„	2.—
Bikkfa 1 köbm. keresztirás nélkül, 1 m. hosszú	„	„	3.50
Cserfa 1	1	„	3.20
Tölgyfa 1	1	„	3.50
Faszén kemény	egy hektoliter	„	1.70
Marhahús	1 kilogramm	„	— 36
Sertéshús	„	„	— 44
Szalonna	„	„	64—72
Diszózsír	„	„	— 75
Vöröshagyma	„	„	— 10
Fokhagyma	„	„	— 10

Csarnok.

Orsova.

Ahol vasárnap a magyar király a szomszédos államok uralkodóitól, a hatalmas képviselőitől körülvéve, a béke és civilizáció legnagyobb alkötésainak egyikét fölavatta, hogy hirdesse világgá a magyar munka nagyságát, ott ezer év előtt vad csatazaj és vörös tusakodás folyt.

Ezer év előtt Orsova terét Szoárd és Kádócsa harcmező csapatai lepték el. Miután Glád bolgár fejedelmet Horom (a mai Palánka, Buziás mellett) mellett teljesen tönkrevették, Orsovának vették utjokat, hogy

ezt a hatalmas erődöt elfoglalják. Néhány napi ostrom után el is foglalták a szinte bevehetetlennek tartott erődöt. Azután, mint Anonymus beszéli, négy hétig megpihentek Orsován, bevárva az Árpádhoz menesztett követeket, akik még is hozták az engedélyt rá, hogy a magyar csapatok, átkelve Orsovánál a Dunán, megtámadják a görög császárt.

Orsova története azonban még egy évezreddel nyúl vissza a történelembe. Már Traján császár idejében nagy és gazdag városnak említik a római történetírók. Akkor Tierna volt a neve és a XIII. Gemina Martini Vietrixi légiónak volt állomáshelye. A rómaiak rendkívül megerősítették; még ma is láthatók a Duna partján a római falak kiklopsi maradványai. Ma e falak a Duna-gőzhajózási társaság épületeinek alapját képezik; egykor azonban a bolgárok, majd a magyarok, törökök, osztrákok által épített várfalakat hordták. Hogy a rómaiak idejében Orsovának tulyomán római eredetű lakossága volt, azt a mostani római katolikus plébániával szemben elterülő kertekben és házhelyeken kiásott sok szarkofág, római téglák, pénz, szobor és egyéb bizonyítják. Találtak itt egy Mithrast is, a rómaiak egy istenségét, melynek eredetét Perzsiában kell keresni, sőt kiásták egy római templom alapjainak romjait is.

Orsovával szemben, a Duna partján van Tekia szerb falvacskája, mely egykor szintén római erőd volt. Orsova elfoglalása után Szoárd és Kádócsa seregei megtámadták itt törtek be a görög birodalomba. Majd visszatérve Orsovára, innen indultak a Duna balpartján még el nem foglalt földrészek meghódítására, míg végre az Alata torkolatánál megállapodtak.

A következő évszázadokban Orsova gyakran cserélt urat. A bolgárok, kunok, tatárok gyakran megtámadták, kifosztották és lerombolták.

Ez annál könnyebb volt, mert a honfoglalás után nem erősítették meg újra. IV-ik Béla, mikor a szörényi lovasságot megalapította, Orsovát ismét megerősítette. De a bánúság székhelye nem Orsova, hanem Szörény (Turn-Szeverin) volt. IV-ik Béla után Nagy Lajos, majd Hunyadi János, azután a törökök s végre 1689-ben Heisler tábornok ismét megerősítették. Valamennyien az új falakat a római erődök megmaradt falakra építették.

Az 1262-ben Krassó-megyében tartott országgyűlésen Orsovát IV. Béla István fiának adományozták. Sokáig hallgat a krónika Orsováról, míg végre a törökök elfoglalják. Csak a paszaroviczi békekötés csatolta vissza Magyarországhoz. Az 1791-iki belgrádi békekötés értelmében azonban el kellett bontani a várfalakat.

A legújabb korban Orsova nevét ismét felkapta a hír. Itt ásta el Szemere 1849. augusztus 23-dikáról 24-ére virradó éjjel Szent István koronáját és a koronázási jelvényeket. A hely, ahol az elásatás történt, Orsovától délnyugatra körülbelül 1500 lépésnyire, a vasúti állomástól mintegy 800 lépésnyire, a Romániába vezető úton, az Alyou hegy tövében van. Négy évig volt a korona ott elásva, míg végre a helye árulás által az osztrák kormány tudomására jutott. 1853. szeptember 28-dikán meg is találták. Arra a helyre, ahol a korona el volt ásva, a király kápolnát építtetett, melynek közepén, azon a ponton, melyen a koronát tartalmazó láda volt, 3 lábnyi mély, márvánnyal ki-

falazott gödör van. Ennek alapján pedig egy márványlap, a következő felirással:

„Franciscus Josephus I. Austriae Imperator, locum in quo corona inter seditionis turbas rapta per IV. annos abscondita die natali Itae. Patronae Hungariae 1853. detecta fuerat, sacrum esse volens sacellum hoc extruxit et Itae Mariae dedicavit. 1856.“

Ugyanakkor, mikor a koronát elásták. Orsován volt Kossuth Lajos, Visocki, gróf Batthány Kázmér, Perczel Móricz, Vetter, Mészáros, Dembinszki és még sok más hazafi, akik innen mentek bujdosóra a világ minden tájkára. Augusztus 24-én hagyták el Orsovát, 25-én pedig már bevonultak az osztrák csapatok. Két nappal előbb, augusztus 23-dikán, Vogner honvédezedes még csatát vívott velök a Bela-Reka torkolatánál. Ő volt az utolsó, aki Magyarországot elhagyta.

A hontalanok Orsováról az innen 3 kilométernyire a Dunában fekvő Ada-Káléh szigetere mentek. Innen a török parancsnok katonai kísérettel Kladovába továbbította őket. Ada-Káléh még ma is él egy Fasli Szadik nevű emberséges muzulmán, aki tagja volt a katonai kíséretnek s ahányszor csak teheti, szívesen elmondja, hogyan kísérte el ő a hontalan „magyar szultánt“ a száműzetésbe.

Különböznék akár merre nézzük, szentünk mindenütt Orsován történeti emlékeken akad meg. Alig ezer lépésnyire a korona-kápolnától láthatjuk a sánczok maradványait, melyeket 1849. májusban az Orsován állomásozó honvédek fölhánytak, hogy utját állják az országból kivert Puchnernek, ha kedve kerekedne még egyszer visszafordulni. A korona-kápolna fölött pedig, az Alyon tetején, még láthatók a sánczok mélyedései, amelyekből Szavojai Jenő herceg és később II. József személyesen vezette Ada-Káléh ostromát. Ada-Káléhval szemben pedig az „Erzsébet“-erőd romjai hevernek. A nagyszerű építkezési emlékekről, minő a Traján utja, Széchenyi utja, a Traján hidjának romjai, a sziklákba bevészt évezredek emléktáblákról és magáról a Vaskapuról itt nem szólunk. Sem a természet csodáiról, minő a Kazán-szoros. A természet és a történelem itt csodálatosan összejárt, hogy a most lefolyó ünnepekhez méltó háttérül szolgáljon.

(„Pesti Hírlap.“)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

938—896 bgrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró 6117—1896 sz. végzése által abrudbányai dr. Pop Lőrincz ügyvéd által képviselt Auraria pénztár javára trimpoeli Simian Stefan és társ. ellen 100 frt tőke, ennek 1895. évi május hó 3. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 47 frt 20 kr perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 895. 11/13 foglalt és 692 frtra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1-től 14 tételig Rosca Peirunál 2 ökör, 3 tehén borjuval, 5 kálángya széna, Epura Niculaénál 2 tehén borjuval, 1 ló, 3 kálángya széna, 10 juh, Simian Stefanál 4 tehén, 1 üsző borju, 1 esikő, 2 ökör, 16 juh és 9 sertésből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíró az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró 6117—1896 sz. végzése által abrudbányai dr. Pop Lőrincz ügyvéd által képviselt Auraria pénztár javára trimpoeli Simian Stefan és társ. ellen 100 frt tőke, ennek 1895. évi május hó 3. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 47 frt 20 kr perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 895. 11/13 foglalt és 692 frtra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1-től 14 tételig Rosca Peirunál 2 ökör, 3 tehén borjuval, 5 kálángya széna, Epura Niculaénál 2 tehén borjuval, 1 ló, 3 kálángya széna, 10 juh, Simian Stefanál 4 tehén, 1 üsző borju, 1 esikő, 2 ökör, 16 juh és 9 sertésből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíró az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró 6117—1896 sz. végzése által abrudbányai dr. Pop Lőrincz ügyvéd által képviselt Auraria pénztár javára trimpoeli Simian Stefan és társ. ellen 100 frt tőke, ennek 1895. évi május hó 3. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 47 frt 20 kr perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 895. 11/13 foglalt és 692 frtra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1-től 14 tételig Rosca Peirunál 2 ökör, 3 tehén borjuval, 5 kálángya széna, Epura Niculaénál 2 tehén borjuval, 1 ló, 3 kálángya széna, 10 juh, Simian Stefanál 4 tehén, 1 üsző borju, 1 esikő, 2 ökör, 16 juh és 9 sertésből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíró az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró 6117—1896 sz. végzése által abrudbányai dr. Pop Lőrincz ügyvéd által képviselt Auraria pénztár javára trimpoeli Simian Stefan és társ. ellen 100 frt tőke, ennek 1895. évi május hó 3. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 47 frt 20 kr perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 895. 11/13 foglalt és 692 frtra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1-től 14 tételig Rosca Peirunál 2 ökör, 3 tehén borjuval, 5 kálángya széna, Epura Niculaénál 2 tehén borjuval, 1 ló, 3 kálángya széna, 10 juh, Simian Stefanál 4 tehén, 1 üsző borju, 1 esikő, 2 ökör, 16 juh és 9 sertésből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíró az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró 6117—1896 sz. végzése által abrudbányai dr. Pop Lőrincz ügyvéd által képviselt Auraria pénztár javára trimpoeli Simian Stefan és társ. ellen 100 frt tőke, ennek 1895. évi május hó 3. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 47 frt 20 kr perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 895. 11/13 foglalt és 692 frtra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1-től 14 tételig Rosca Peirunál 2 ökör, 3 tehén borjuval, 5 kálángya széna, Epura Niculaénál 2 tehén borjuval, 1 ló, 3 kálángya széna, 10 juh, Simian Stefanál 4 tehén, 1 üsző borju, 1 esikő, 2 ökör, 16 juh és 9 sertésből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárától a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldött-k vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1896. szept. 24. napján.

Szabó Lajos,

kir. bírósági végrehajtó

855 1—1

Alsófehérvármegye főispánjától.

Sz. 745—896.

főisp.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Alsófehérvármegye központi tisztviselő karában egy aljegyzői és a pénztárellenőri állás az őszi rendes közgyűlésen betöltendő lévén, ezen állásokra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen és pedig az aljegyzői 850 frt évi fizetéssel és 150 frt lakbérrel, vagy az ellenőri 850 frt évi fizetés, 150 frt lakbér illetményekkel egybekötött állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy kellően felelősséget és családi állapotukat, eddigi alkalmaztatásukat, úgy az 1883. évi I. t.-cz. 3. §. és illetőleg 19-ik §-ában előírt képzettségüket igazoló okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi október hó 15-ig terjesszék be.

Nagy-Enyeden, 1896. szept. 16.

Zeyk Dániel,

főispán.

851 3—3

Sz. 2238—1896. tkvi.

Árverési hirdetmény.

Az abrudbányai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tette, hogy Csora Filip abrudfalvi lakos végrehajtónak Boglea Candiu abrudfalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni 80 frt 41 kr tőke, ennek 1896. márczius 3-tól járó 5% kamatai, 25 frt 90 kr költség és járuléka behajtása végett az abrudbányai királyi járásbíró területehöz tartozó Abrudfalva község 623 számú telekjegyzőkönyvben foglalt A + 1, 3. 4. rendszám 4387, 4388, 4389,

4390, 4391, 4392, 5525, 5438, 5519, 5520 hr. számú ingatlanokból Boglea Candiu felelő részére, Rusz Saluina haszonélvezeti jogának fenntartásával és tartozékai az abrudbányai kir. járásbíró mint telekkönyvi hivatalban megtartandó nyilvános árverésen 1896. évi december hó 11. napján d. e. 10 órakor 332. 1, 99 frt kiküldési ár 10%-ának bannatpénz gyanánt bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett a kiküldési áron alól is el fognak adni.

Abrudbányai kir. telekkönyvi hatóság 1896. évi aug. hó 1-én.

Zanathi Gábor,

kir. bíró.

857—96 1—1

—Van szerencsém a nagyon tisztelt közönség szíves tudomására hozni, hogy eddigi üzlettársamtól Gergelyi István urtól **külön váltam.**

Midőn ezt nagyérdemű pártfogóim és munkaadóimmal tudatom, vagyok bátor értesíteni, hogy ez év okt. 1-től

Furka Mihály

helybéli szabómesterrel (lakása: Vár, id.-Kun József ezukrázata mellett) munkaközösségre léptem. Kérem eddigi szíves pártfogásukban, melylyel egy negyedszázados működésem alatt hála köteleztek, jövőre is részesíteni.

Főtörökvésem ezután is az lesz, hogy szolid és izléses munkával tegyem magamat érdemessé a nagyérdemű közönség szíves pártfogására.

856 1—3

Tisztelettel Szabadi József, szabómester.

Ajánlok feleenyedi rak-táromból első osztályu

TÉGLÁT

1000 drbként 13 frtért.

Megrendeléseket elfogad szentkirály-utczai faraktári irodám.

N.-Enyed, 1896. szept. 7.

Tisztelettel

KLEMM PÁL.

881 5—5

A brassói portland-czement-gyár

ajánlja legkittünőbb

Portland-czementjét

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Nagy-Enyeden kapható: WINKLER JÁNOS urnál, ahol

Román-czement

mindig a legjobb minőségben található.

809 6—10

Iroda: Fő tér 38. sz.

Telefon-sz. 5. és 6.

Cirner és Lingner

Papirzacskó- és Pénztári tömb Gyár,
Könyvnyomda vállalat

* * Nagy-Enyeden. * *

Modern berendezése, dús felszerelése
s jeles munkaerőinél fogva képes az
erdélyrészi hasonnemű vállalatokkal ver-
senyezni úgy az árak, mint a munkák
kivitele tekintetében.

A „Közérdek“

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike
a vidék legelterjedtebb lapjainak s mint
ilyen,

hirdetések közlésére
kiválóan alkalmas.

A nyomda
hét gyorsajtóval
működik.

Újdonságok
mindig nagy vá-
lasztékban.

Előzetes
helyben
va vagy

Egész év
Fél évre
Negyedé

Hirdet

□ czent
kr. Kere
rosok k
ményben
Bélye

Nyit

A

(*)

dalm

bonyo

bizony

főren

a jele

Ör

akkor

ködös

az vo

viselő

egy é

tartja

d r a g

lódést

seloha

nemz

Öröm

tén ó

erejél

ernye

kik a

m e i t

méltó

ügy,

kalon

D

Es

A s

Ar

Söt

Kel

Kan

Kit

A f

Ed

Bol

Tav

Egy

Hog

Eg

Ha

A

Oly

Elm

Sze

Köz

Buc

Fel

De

A f

Kap

Ké